

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของประชากรกลุ่มที่ศึกษาวิจัย

"อายุของประชากร" กลุ่มประชากรที่ศึกษาทั้งสิ้น 80 ตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าอายุประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 60 อยู่ในวัยแรงงานระหว่าง 20-39 ปี เมื่อเปรียบเทียบอายุประชากรหมู่บ้านบ่อต้นสักและหมู่บ้านผาแดง พบว่า หมู่บ้านบ่อต้นสักจะมีประชากรวัยแรงงานและวัยชราคิดเป็นร้อยละมากกว่าบ้านผาแดง แต่วัยหนุ่มสาวอายุระหว่าง 19-29 ปี หมู่บ้านผาแดงจะมีจำนวนคิดเป็นร้อยละมากกว่า (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1. ช่วงอายุของเกษตรกรชาวเขาเผ่าเย้า บ้านผาแดง และบ้านบ่อต้นสัก จังหวัดพะเยา

ระดับอายุ	บ้านผาแดง		บ้านบ่อต้นสัก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
< 19 ปี	-	-	1	2.22	1	1.25
20-29 ปี	8	22.86	7	15.56	15	18.75
30-39 ปี	16	45.71	17	37.78	33	41.25
40-49 ปี	5	14.29	13	28.89	18	22.50
50-59 ปี	6	17.14	6	13.33	12	15.00
> 60 ปี	-	-	1	2.22	1	1.25
รวม	35	100.00	45	100.00	80	100.00

"ระดับการศึกษา" พบว่าประชากรกลุ่มที่ศึกษาเกือบทั้งหมดไม่ได้รับการศึกษา หรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ที่ร้อยละ 78.75 จบการศึกษามากกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 21.15 (ตารางที่ 2) ซึ่งหมู่บ้านบ่อน้ำร้อนสักประชากรค่อนข้างจะมีระดับการศึกษามากกว่าหมู่บ้านผาแดงเล็กน้อย จากการสอบถามชาวเขาหมู่บ้านบ่อน้ำร้อนสักที่ได้รับการศึกษานั้น ได้เรียนหนังสือมานานแล้วในเขตจังหวัดลำปาง ซึ่งหมู่บ้านนี้อพยพมาจากท้องที่อำเภอท่าว จังหวัดลำปาง สำหรับหมู่บ้านผาแดง อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยานั้น ตั้งอยู่ห่างไกลคมนาคมยากลำบาก จึงมีชาวเขาจำนวนน้อยที่มีโอกาสได้รับการศึกษา

ตารางที่ 2. ระดับการศึกษาของเกษตรกรชาวเขาเผ่าเผ่า บ้านผาแดง และบ้านบ่อน้ำร้อนสัก จังหวัดพะเยา

ระดับการศึกษา	บ้านผาแดง		บ้านบ่อน้ำร้อนสัก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
≤ ป.4	29	82.86	34	75.56	63	78.65
จบ ป.4	5	14.28	6	13.33	11	13.75
จบ ป.7	1	2.86	2	4.44	3	3.75
จบ มศ.3	-	-	3	6.67	3	3.75
รวม	35	100.00	45	100.00	80	100.00

"สถานภาพทางสังคมในชุมชน" หมายถึงการเป็นผู้มีหรือไม่มีสถานภาพทางสังคมในชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน รวมแล้วมีถึง 20 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 25 ของประชากรกลุ่มที่ศึกษา เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง 2 หมู่บ้าน จะเห็นได้ว่า หมู่บ้านผาแดงจะมีผู้นำคิดเป็นร้อยละมากกว่าหมู่บ้านบ่อต้นสัก (ตารางที่ 3) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าผู้นำทางการหมู่บ้านผาแดงนั้น ส่วนใหญ่เป็นมานานแล้ว ส่วนหมู่บ้านบ่อต้นสักนี้ผู้นำมีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกองทุนฯ ขึ้นในปี 2528 จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นสถานภาพทางสังคม หรือผู้นำที่ไม่เป็นทางการของทั้ง 2 หมู่บ้าน อาจจะมีจำนวนที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3. สถานภาพทางสังคมในชุมชนของเกษตรกรชาวเขาเผ่าเข้า บ้านผาแดง และบ้านบ่อต้นสัก จังหวัดพะเยา

สถานภาพทางสังคม	บ้านผาแดง		บ้านบ่อต้นสัก		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้นำ	12	34.29	8	17.78	20	25.00
บุคคลทั่วไป	23	65.71	37	82.22	60	75.00
รวม	35	100.00	45	100.00	80	100.00

"จำนวนสมาชิกในครัวเรือน" ผลการศึกษาข้อมูลพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 4-9 คน โดยจำนวนสมาชิกน้อยกว่า 4 คน (< 3 คน) มีเพียงร้อยละ 5.0 และมากกว่า 9 คน (> 10 คน) มีร้อยละ 17.5 เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง 2 หมู่บ้าน พบว่าหมู่บ้านผาแดงจะมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่าหมู่บ้านบ่อต้นสักเล็กน้อย (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรชาวเขาเผ่าเข้า บ้านผาแดง และบ้านบ่อต้นสัก จังหวัดพะเยา

จำนวนสมาชิก	บ้านผาแดง		บ้านบ่อต้นสัก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ครอบครัว)		(ครอบครัว)		(ครอบครัว)	
3 คน	2	5.71	2	4.44	4	5.00
4-6 คน	16	45.72	16	35.56	32	40.00
7-9 คน	11	31.43	19	42.22	30	37.50
10 คน	6	17.14	8	17.78	14	17.50
รวม	35	100.00	45	100.00	80	100.00

"อาชีพและรายได้ต่อครอบครัว" อาชีพหลักของประชากรที่ศึกษาพบว่าทั้งหมด ประกอบอาชีพทำการเกษตร คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว 42,636 บาท โดยหมู่บ้าน บ่อต้นสักมีรายได้เฉลี่ย 45,822 บาท/ครอบครัว มากกว่าบ้านผาแดงซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 38,540 บาท/ครอบครัว อาชีพรองคือการรับจ้าง คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 8,822 บาท/ครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่กระทำกันเป็นระยะเวลานั้น ๆ เท่านั้น สำหรับการค้าขายนั้น มีเฉพาะหมู่บ้านบ่อต้นสัก โดยเปิดกิจการร้านค้าเล็ก ๆ ขึ้นในหมู่บ้าน 3 ร้าน ซึ่งก็เป็น อาชีพรองเช่นเดียวกัน (ตารางที่ 5)

"รายได้ของเกษตรกรกลุ่มที่ศึกษาต่อปี" เป็นรายได้จากอาชีพการเกษตรโดย ไม่หักค่าใช้จ่าย พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ช่วง 20,001-60,000 บาท/ครอบครัว จำนวน ร้อยละ 58.75 รายได้สูงกว่า 60,000 บาท/ครอบครัว จำนวนร้อยละ 26.25 และ รายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท/ครอบครัว จำนวนร้อยละ 15.0 (ตารางที่ 6) จากการศึกษาพบว่ารายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวของชาวเขาหมู่บ้านบ่อต้นสักสูงกว่าชาวเขาหมู่บ้าน ผาแดง เนื่องจากหมู่บ้านบ่อต้นสักมีการใช้เครื่องจักรที่แรง (รถแทรกเตอร์) และใช้ยาปราบศัตรูพืชสูง ตลอดจนใช้พื้นที่การเกษตรขนาดใหญ่กว่าเกษตรกรชาวเขาหมู่บ้านผาแดง มาก ประกอบกับพืชรายได้คือฝ้ายเป็นพืชอายุสั้นผลผลิตมีราคาค่อนข้างสูง

"ประเภทกิจกรรมการเกษตร" จากการศึกษาพบว่า การเลี้ยงสัตว์ของ เกษตรกรชาวเขานั้นส่วนใหญ่เพื่อใช้เป็นอาหาร และการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยมีการจำหน่ายเพียงเล็กน้อยเท่านั้น การปลูกข้าว โปดบ้านผาแดงนั้นส่วนใหญ่ใช้เลี้ยง สัตว์ที่เหลือจึงนำออกขาย ส่วนบ้านบ่อต้นสักส่วนใหญ่จะผลิตเพื่อจำหน่าย จากตารางที่ 6 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของบ้านบ่อต้นสัก คือ การปลูกฝ้าย ซึ่งต้องลงทุนสูง โดยมีการใช้ เครื่องที่แรง (รถแทรกเตอร์) และยาปราบศัตรูพืช จำนวนมาก ส่วนหมู่บ้านผาแดงนั้นอยู่ในพื้นที่สูงเสริมการเกษตรของโครงการฯ ไทย-นอร์เว พืชหลักที่ทำรายได้ คือ กาแฟ และถั่วแดงจะมีการใช้ปุ๋ย และเมล็ดพันธุ์มากกว่าบ้านบ่อต้นสัก

ตารางที่ 5. อาชีพหลัก และอาชีพรองของเกษตรกรชาวเขาเผ่าเย้า หมู่บ้านผาแดง และหมู่บ้านยอดตมสัก จังหวัดพะเยา

อาชีพ	หมู่บ้านผาแดง			หมู่บ้านยอดตมสัก			รวม		
	ครอบครัว	บาท	บาท/ครอบครัว	ครอบครัว	บาท	บาท/ครอบครัว	ครอบครัว	บาท	บาท/ครอบครัว
1. เกษตรกรรม	35	1,348,908	38,540	45	2,061,980	45,822	80	3,410,888	42,636
2. รับจ้าง	31	11,560	373	21	447,210	21,296	52	458,770	8,822
3. ศาสนา	-	-	-	3	30,000	10,000	3	30,000	10,000
รวม	35	1,360,468	38,870	45	2,539,190	56,426	80	3,899,658	48,746

ตารางที่ 6. รายละเอียดตามลักษณะกิจกรรมการเกษตรของชาวเขาเผ่าเย้า บ้านแม่แดง และบ้านแม่ต๋อนสัก จังหวัดพะเยา

กิจกรรม	บ้านแม่แดง			บ้านแม่ต๋อนสัก			รวม		
	ครอบครัว	บาท	ร้อยละ	ครอบครัว	บาท	ร้อยละ	ครอบครัว	บาท	ร้อยละ
1. กาแฟ	29	652,500	47.88	-	-	-	29	652,500	19.19
2. ถั่วแดง	29	266,780	19.57	-	-	-	29	266,780	7.84
3. ฝ้าย	-	-	-	43	1,251,000	61.39	43	1,251,000	36.79
4. ข้าวไร่	35	252,480	18.53	11	38,480	1.89	46	290,960	8.56
5. ข้าวโพด	34	76,195	5.81	33	613,910	30.13	67	693,105	20.38
6. ข้าวสาลี	20	29,839	2.19	-	-	-	20	29,839	0.88
7. ถั่วเขียว	-	-	-	2	4,950	0.24	2	4,950	0.14
8. เลี้ยงสัตว์	34	82,090	6.02	44	129,460	6.35	78	211,550	6.22

"ขนาดพื้นที่ถ่อครอง" ประชากรกลุ่มที่ศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.5 มีพื้นที่ถ่อครองเฉลี่ย 11-20 ไร่ รองลงมาคือ พื้นที่ถ่อครองขนาด 21-40 ไร่ จำนวนร้อยละ 27.5 พื้นที่ถ่อครองขนาดน้อยกว่า 11 ไร่ (< 10 ไร่) จำนวนร้อยละ 21.25 และขนาดมากกว่า 40 ไร่ (> 40 ไร่) จำนวนร้อยละ 8.25 (ตารางที่ 8) เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง 2 หมู่บ้าน หมู่บ้านบ่อต้นสักมีขนาดพื้นที่ถ่อครองเฉลี่ย 24.93 ไร่/ครอบครัว ซึ่งมีขนาดมากกว่าหมู่บ้านผาแดงที่ถ่อครองพื้นที่เฉลี่ย 17.0 ไร่/ครอบครัว นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่าสภาพพื้นที่หมู่บ้านผาแดงขึ้นอยู่กับระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลและมีความลาดชันของพื้นที่สูง แตกต่างไปจากหมู่บ้านบ่อต้นสักที่เป็นพื้นที่ราบกว้าง และอยู่ในความสูงจากระดับน้ำทะเลต่ำกว่า

ตารางที่ 7. แจกแจงรายได้การเกษตรของเกษตรกรชาวเขาเผ่าเข้า บ้านผาแดง และ บ้านบ่อต้นสัก จังหวัดพะเยา

ระดับรายได้	บ้านผาแดง		บ้านบ่อต้นสัก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ครอบครัว)		(ครอบครัว)		(ครอบครัว)	
< 20,000 บาท	7	20.00	5	11.10	12	15.00
20,001-40,000 บาท	12	34.28	12	26.67	24	30.00
40,001-60,000 บาท	11	31.43	12	26.67	23	28.75
> 60,000 บาท	5	14.29	16	35.56	21	26.25
รวม	35	100.00	45	100.00	80	100.00

ตารางที่ 8. แฉงแฉงพนทถอครองของเกษตรกรชาวเขาเผ่าเข้า บ้านผาแดง บ้านบ่อ
ต้นสัก จังหวัดพะเยา

ขนาดพื้นที่ถอครอง	บ้านผาแดง		บ้านบ่อต้นสัก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ครอบครัว)		(ครอบครัว)		(ครอบครัว)	
≤ 10 ไร่	9	25.72	8	17.78	17	21.25
11-20 ไร่	21	60.00	13	28.81	34	42.50
21-40 ไร่	3	8.57	19	42.22	22	27.50
> 40 ไร่	2	5.71	5	11.11	7	8.25
รวม	35	100.00	45	100.00	80	100.00

ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการเกษตรผ่านกองทุนหมู่บ้าน

วิธีการส่งเสริม จากการศึกษาพบว่าวิธีการส่งเสริมการเกษตรของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดพะเยา และโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว นั้น ดำเนินการโดยจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปอยู่ประจำในหมู่บ้านชาวเขา ทำหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยมีบทบาทของความเป็นเพื่อนกับเกษตรกรชาวเขาสร้างศรัทธา ความเชื่อถือไว้ใจและการยอมรับ นอกจากนี้ยังมีบทบาทของความเป็นครู คือให้ความรู้ด้านการเกษตรและเป็นพี่ปรึกษาติดตามให้คำแนะนำวิธีการประกอบอาชีพเกษตรกรแก่เกษตรกรชาวเขาในหมู่บ้านด้วย สำหรับด้านการให้การสนับสนุนจะดำเนินการผ่านกองทุนหมู่บ้าน โดยพิจารณาจากโครงการและกิจกรรมการเกษตรที่เกษตรกรชาวเขาในหมู่บ้านประชุมกันแล้วเสนอมาเป็นประจำทุกปี และจะสนับสนุนในรูปของวัสดุอุปกรณ์การเกษตร เช่น กิ่งพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืช แล้วมอบให้กรรมการหมู่บ้านหรือกรรมการกองทุนฯ นำไปให้เกษตรกรสมาชิกกองทุนฯ ในหมู่บ้านกุ่ม อย่างไรก็ตามพบว่า ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดพะเยานั้น ยังมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณอยู่มาก ดังนั้นการให้การสนับสนุนจะน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว ทำให้เกษตรกรชาวเขาในหมู่บ้านบ่อต้นสักต้องลงทุนเองค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรหมู่บ้านผาแดง

กิจกรรมที่ส่งเสริม หมู่บ้านผาแดงในเขตโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว ซึ่งมีนโยบายหลักคือการปลูกพืชทดแทนฝิ่น ดังนั้นจึงกำหนดให้มีการปลูกกาแฟและถั่วแดงเป็นพืชเงินสดเนื่องจากพิจารณาเห็นว่ามีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ภูเขาสูงอากาศเย็น และเป็นพืชเชิงอนุรักษ์ที่รวมทั้งราคาผลผลิตค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังส่งเสริมการปลูกข้าวไร่เป็นพืชอาหารเพื่อให้ชาวเขามีอาหารบริโภคอย่างพอเพียงตลอดปี

สำหรับหมู่บ้านบ่อต้นสักในเขตดำเนินงานของศูนย์ฯ พะเยา กิจกรรมที่ดำเนินงานส่งเสริมจะคำนึงถึงความต้องการของเกษตรกร โดยพิจารณาจากโครงการหรือความต้องการที่เสนอขึ้นมาจากหมู่บ้านเป็นหลัก ประกอบกับคำนึงถึงด้านตลาดในท้องถิ่น และความเหมาะสมของพื้นที่ พืชที่ส่งเสริมในหมู่บ้านนี้ ได้แก่ ฝ้าย ไม้ผล และถั่วเขียว เป็นต้น

ระดับมูลค่าการใช้เทคโนโลยีการเกษตรของประชากรที่ศึกษา เกษตรกร

ชาวเขากลุ่มที่ศึกษาส่วนใหญ่มีระดับมูลค่าการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสูงกว่า 10,000 บาท จำนวนร้อยละ 32.5 รองลงมาคือระดับ 7,501-10,000 บาท จำนวนร้อยละ 25 สำหรับเกษตรกรที่ใช้เทคโนโลยีมูลค่าต่ำกว่า 2,500 บาท ต่อปีนั้น มีจำนวนร้อยละ 2.5 เท่านั้น (ตารางที่ 9) ซึ่งพบว่าเกษตรกรชาวเขาหมู่บ้านบ่อต้นสักส่วนใหญ่ร้อยละ 37.78 มีระดับมูลค่าการใช้เทคโนโลยีเฉลี่ยมากกว่า 10,000 บาท สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านผาแดงซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 31.43 มีระดับมูลค่าการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเฉลี่ย 2,501-5,000 บาท โดยมีเกษตรกรร้อยละ 25.71 ที่มีระดับการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสูงกว่า 10,000 บาท อย่างไรก็ตามเมื่อนิยามจากพื้นที่การเกษตรแล้ว หมู่บ้านผาแดงจะมีระดับมูลค่าการใช้เทคโนโลยีเฉลี่ยต่อพื้นที่ 464.26 บาท/ไร่ ซึ่งสูงกว่าหมู่บ้านบ่อต้นสักที่มีระดับการใช้มูลค่าเทคโนโลยีเฉลี่ยต่อพื้นที่ 369.80 บาท/ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากชนิดพืชที่เกษตรกรทั้ง 2 หมู่บ้านปลูกนั้นแตกต่างกัน

ประเภทการใช้เทคโนโลยีการเกษตร หมู่บ้านบ่อต้นสักนี้มีการใช้เครื่องมือที่แรง (รถแทรกเตอร์) และยาปราบศัตรูพืชสูง ตลอดทั้งใช้พื้นที่กว้างขวางมากเพื่อเพิ่มผลผลิตสนองตอบความต้องการของตลาดเพราะฝ้ายนั้นเมืงตลาดในท้องถิ่นรับซื้อ ส่วนหมู่บ้านผาแดงนี้ปลูกกาแฟและถั่วแดงเป็นหลัก การใช้เทคโนโลยีที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของโครงการฯ ไทย-นอร์เว ซึ่งมุ่งเน้นการใช้พื้นที่ การใช้ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิต แม้ว่าตลาดกาแฟถั่วแดงไม่กว้างขวางเท่าฝ้ายก็ตาม หากปีไหนไม่มีพ่อค้ารับซื้อโครงการฯ ไทย-นอร์เว จะเข้ามาแทรกแซงรับซื้อ ดังนั้นจะเห็นได้จากตารางที่ 10 หมู่บ้านผาแดงใช้ปุ๋ยเคมีและพันธุ์พืชสูงถึงร้อยละ 79.31 ที่เหลือร้อยละ 20.69 ใช้ยาปราบศัตรูพืชส่วนหมู่บ้านบ่อต้นสักนั้น จะมีการใช้ยาปราบศัตรูพืชถึงร้อยละ 64.09 ใช้เครื่องจักรที่แรงร้อยละ 31.19 สำหรับปุ๋ยและพันธุ์พืชมีการใช้เพียงร้อยละ 4.72 เท่านั้น

ตารางที่ 9. แจกแจงระดับมูลค่าการใช้เทคโนโลยีการเกษตรของประชากรชาวเขาเผ่า
เย้า บ้านผาแดง และบ้านบ่อต้นสัก จังหวัดพะเยา

มูลค่าการใช้เทคโนโลยี	บ้านผาแดง		บ้านบ่อต้นสัก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ครอบครัว)		(ครอบครัว)		(ครอบครัว)	
≤ 2,500 บาท	1	2.86	1	2.22	2	2.50
2,501-5,000 บาท	11	31.43	9	20.00	20	25.00
5,001-7,500 บาท	5	14.29	7	15.56	12	15.00
7,501-10,000 บาท	9	25.71	11	24.44	20	25.00
> 10,000 บาท	9	25.71	17	37.78	26	32.50
รวม	35	100.00	45	100.00	80	100.00

ตารางที่ 10. ประเภทเทคโนโลยีการเกษตรของชาวเขาเผ่าเย้า บ้านแม่ตอง และบ้านแม่ตงเหล็ก จังหวัดพะเยา

ประเภทเทคโนโลยี	บ้านแม่ตอง			บ้านแม่ตงเหล็ก			รวม		
	จำนวน (ครอบครัว)	บาท	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	บาท	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	บาท	ร้อยละ
1. รถแทรกเตอร์	-	-	-	43	138,850	31.19	43	138,850	19.25
2. ยานพาหนะส่วนตัว	35	57,165	20.69	44	285,335	64.09	79	342,500	47.47
3. ปุ๋ยเคมี	35	128,160	46.40	16	10,240	2.30	51	138,400	19.19
4. พืชพันธุ์	31	90,911	32.91	3	10,785	2.42	34	101,696	14.10
รวม	35	276,236	100.00	45	445,210	100.00	80	721,446	100.00

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มที่ศึกษาวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มที่ศึกษาวิจัย หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุนหมู่บ้านเวียนหมู่บ้านของประชากรชาวเขากลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วม และความเหมาะสมในการมีส่วนร่วม ในขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานกิจกรรมกองทุนหมู่บ้าน 5 ขั้นตอน

1. ระดับการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ได้แก่

(1) ขั้นตอนการหาปัญหาวิเคราะห์สาเหตุและพิจารณาแนวทางแก้ไข ในขั้นตอนนี้สมาชิกเกษตรกรชาวเขาจะมีการประชุมกันทุกปี ปีละหลายครั้ง โดยเฉพาะในช่วงก่อนฤดูการเพาะปลูก เพื่อพิจารณาในเรื่องการดำเนินงานกองทุนฯ และการพิจารณาว่าจะนำเงินกองทุนฯ ให้สมาชิกกู้ยืมใช้ในกิจกรรมใดบ้าง และคิดดอกเบี้ยอย่างไร เช่น กิจกรรมการปลูกฝ้าย หรือกิจกรรมอื่นเชื่อ เป็นต้น

การวัดระดับการมีส่วนร่วมขั้นตอนนี้ของสมาชิก โดยวัดจากความถี่ในการเข้าร่วมประชุม

(2) ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขและวางโครงการแก้ปัญหา ในขั้นตอนนี้สมาชิกเกษตรกรจะมีการลงมติว่าจะเลือกการดำเนินงานในกิจกรรมใดรวมทั้งรายละเอียดการปฏิบัติหลังจากการร่วมพิจารณาในขั้นตอนที่ 1 แล้ว

การวัดระดับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ โดยวัดจากความถี่ที่สมาชิกได้เข้าร่วมประชุม และร่วมลงมติในที่ประชุม

(3) ขั้นตอนการปฏิบัติตามขั้นตอนของกลุ่ม ในขั้นตอนนี้สมาชิกเกษตรกรชาวเขาจะมีการกู้ยืมเงินสดรวมทั้งเงินสดจากกองทุนฯ โดยมีการชำระคืนรวมทั้งดอกเบี้ยแก่กองทุนฯ ตลอดทั้งบางครั้งมีการร่วมแรงงานกันทำกิจกรรม

การวัดระดับการมีส่วนร่วม โดยวัดจากความถี่ที่สมาชิกได้ชำระคืนในระยะที่มีการให้ชำระคืน และร่วมแรงเมื่อมีกิจกรรมร่วมกัน

(4) ขั้นตอนการรับผลประโยชน์จากกองทุนในขั้นตอนนี้ สมาชิกจะได้รับประโยชน์จากกองทุนฯ จากการได้รับการกู้ยืมทั้งวัสดุการเกษตร และเงินสดจากกองทุนฯ

การวัดระดับการมีส่วนร่วม โดยวัดจากความถี่ที่สมาชิก ได้ร่วมกลุ่ม
ในระยะที่มีการให้ข้อมูลจากกองทุนฯ

(5) ขั้นตอนการประเมินผลกิจกรรมกองทุนฯ ในการดำเนินงานกองทุน
จะมีการจัดทำบัญชีการรวบรวมเงินเข้าระคนตลอดทั้งมีการนำเสนอความก้าวหน้าและปัญหา
อุปสรรคแก่ที่ประชุมเป็นประจำ

การวัดระดับการมีส่วนร่วม โดยวัดจากความถี่ของการมีส่วนร่วม
ของสมาชิก

จากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ
โดยเฉลี่ยของทั้ง 2 หมู่บ้านแล้ว สมาชิกเกษตรกรชาวเขากลุ่มที่ศึกษาจะมีส่วนร่วมมากใน
ขั้นตอนที่ 2-4 ส่วนขั้นตอนที่ 1 นั้นมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.1$) สำหรับ
ขั้นตอนที่ 5 นั้นมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย ($\bar{X} = 1.4$)

แต่เมื่อแยกพิจารณาระหว่าง 2 หมู่บ้าน จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านบ่อต้นลึก
(Bottom-up) จะมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ในขั้นตอนที่ 1-4 มีส่วนร่วมน้อยขั้นตอนเดียวคือ
ขั้นตอนที่ 5 สำหรับบ้านผาแดง (Top-down) มีส่วนร่วมมาก 2 ขั้นตอนเท่านั้น มีส่วนร่วม
ปานกลางขั้นตอนเดียว มีส่วนร่วมน้อยถึง 2 ขั้นตอน (ตารางที่ 11)

2. ระดับความเหมาะสมของการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ได้แก่

(1) ขั้นตอนการหาปัญหา วิเคราะห์สาเหตุและพิจารณาแนวทางแก้ไข
การวัดระดับความเหมาะสม โดยวัดจากความบ่อยครั้งในการได้เสนอความคิดเห็นเมื่อได้
เข้าร่วมประชุม ในขั้นตอนนี้สมาชิกจะมีการอภิปรายเสนอปัญหาและแสดงความคิดเห็นในที่
ประชุม ซึ่งสมาชิกบางส่วนไม่กล้าเสนอความเห็นเนื่องจากเกรงใจผู้อาวุโส บางคนเกรง
ว่าสมาชิกคนอื่นจะไม่ฟังความคิดเห็นของตนเอง

(2) ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไข และวางโครงการแก้ไข
ปัญหาในขั้นตอนนี้จะสอบถามสมาชิกเกษตรกรชาวเขาว่าทุกครั้งที่มีการลงมติจากที่ประชุมนั้น
เขาได้ลงมติดังหรือไม่ โดยจัดระดับความเหมาะสมจากความถี่ที่สมาชิกมีโอกาสเลือก
กิจกรรมและโครงการดำเนินงาน

ตารางที่ 11. ระดับของการมีส่วนร่วมในภาคด้านในงานของคณะฯ ของ กษัตริกรรชชาว ชาเฝ้าเฝ้าชา ปานผาแดงและปานผอตงเหล็ก จังหวัดพะเยา

ระดับของการมีส่วนร่วม	ปานผาแดง		ปานผอตงเหล็ก		รวม							
	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย								
1. การหาไม้ทำวี.ศรระหู่	9	2	24	1.6	31	9	5	2.6	40	11	29	2.1
สาเหตุและพิจารณาแนวทางการแก้ไข	13	3	16	1.8	38	7	-	2.8	51	10	19	2.4
2. ตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขและวางโครงการแก้ไข	34	-	1	2.9	42	2	1	2.9	76	2	2	2.9
3. ปฏิบัติตามขั้นตอนของกลุม	33	-	2	2.9	36	8	1	2.8	69	8	3	2.8
4. รับผิดชอบเรื่องจากกลุมฯ	3	1	31	1.2	10	9	26	1.6	13	10	57	1.4
5. ประเมินผลกิจกรรมกลุมฯ												

หมายเหตุ ระดับคะแนนการมีส่วนร่วม 3 - มาก 2 - ปานกลาง 1 - น้อย
 ค่าทางสถิติคะแนนเฉลี่ย (X) 1.0-1.6 = น้อย
 1.7-2.3 = ปานกลาง
 2.4-3.0 = มาก

(3) ขั้นตอนการปฏิบัติตามขั้นตอนของกลุ่ม ในขั้นตอนนี้ สมาชิกเกษตรกร จะมีการสะท้อนสมทบ หรือสละแรงงานร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง

การวัดระดับความเหมาะสม โดยวัดจากความถี่ในการเข้าร่วม เมื่อกลุ่มมีการดำเนินงานนั้น และสอบถามทัศนคติต่อการดำเนินงานกองทุนฯ ของกลุ่มด้วย ว่าเขาพอใจหรือไม่

(4) ขั้นตอนการรับผลประโยชน์จากกองทุนฯ ในขั้นตอนนี้วัดจากระดับความคิดเห็นของสมาชิกถึงความยุติธรรมและระเบียบเงื่อนไขความยากง่ายในการได้รับ ประโยชน์หรือการกักขัง ซึ่งสมาชิกบางส่วนก็เห็นว่าไม่ยุติธรรมบางคนกักขังได้ บางคนกักขังไม่ได้บางคนก็เห็นว่าต้องใช้ผู้ค้ำประกันมากเกินไป (2-3 คน) เป็นต้น

(5) ขั้นตอนการประเมินผลกิจกรรมกองทุนฯ ในขั้นตอนนี้จะวัดระดับความเหมาะสมจากการสอบถามถึง โอกาสในการเข้าร่วมในการประเมินผลและติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดไม่มีโอกาสเข้าร่วมประเมินผล และรับทราบรายละเอียดความก้าวหน้าหรือปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานจากการชี้แจงของ กรรมการดำเนินงานเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการประเมินความก้าวหน้าขึ้นอยู่กับกรรมการและผู้จัดทำบัญชีเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า ระดับความเหมาะสมของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ โดยเฉลี่ยของทั้ง 2 หมู่บ้านแล้ว ระดับความเหมาะสมของการมีส่วนร่วมมาก ในขั้นตอนที่ 1, 2 และ 4 สำหรับขั้นตอนที่ 3 การร่วมปฏิบัติกับกลุ่มมีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนตอนประเมินผลนั้นมีความเหมาะสมน้อย

แต่เมื่อแยกพิจารณาระหว่าง 2 หมู่บ้าน จะเห็นว่าบ้านบ่อต้นสัก (Bottom-up) จะมีความเหมาะสมมากถึง 4 ขั้นตอน ในขั้นตอนที่ 1-4 เหมาะสมน้อย เพียงขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนเดียว สำหรับบ้านผาแดง (Top-down) นั้น มีความเหมาะสมมากเพียง 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 2 และ 4 ส่วนขั้นตอนที่ 1 มีความเหมาะสมปานกลาง และมีความเหมาะสมน้อยในขั้นตอนที่ 3, 5 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12. ระดับความเหมาะสมของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ ของเกษตรกรชาวเขาเผ่าเย้า บ้านแม่แดง และบ้านบ่อต้นสัก

ข้อ	ระดับการมีส่วนร่วม		รวม
	บ้านแม่แดง	บ้านบ่อต้นสัก	
1. การหาข้อมูลข่าวสาร สาเหตุและพิจารณาแนว ทางแก้ไข	มาก 14	ปานกลาง 14	น้อย 7
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}
2. ตัดสินใจเลือกแนวทางการ แก้ไขและวางโครงการ แก้ปัญหา	มาก 20	ปานกลาง 11	น้อย 4
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}
3. ปฏิบัติตามขั้นตอนของ กลุ่ม	มาก 1	ปานกลาง 1	น้อย 33
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}
4. รับผลประโยชน์จาก กองทุนฯ	มาก 31	ปานกลาง 4	น้อย -
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}
5. ประเมินผลกิจกรรม กองทุนฯ	มาก 3	ปานกลาง 4	น้อย 28
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}

หมายเหตุ ระดับความเหมาะสม 3 - เหมาะสม 2 - ปานกลาง

1 - ไม่เหมาะสม

(\bar{X}) ค่าทางสถิติเฉลี่ย 1.0-1.6 = น้อย

1.7-2.3 = ปานกลาง

2.4-3.0 = มาก

ส่วนที่ 4 กองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านของประชากรชาวเขากลุ่มที่ศึกษาวิจัย

กองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านชาวเขาที่จัดตั้งขึ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวเขามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเองและชุมชน สร้างความสำนึกให้ชาวเขามีความรับผิดชอบและพึ่งพาตนเอง ตลอดจนทั้งเป็นการพัฒนาระดับขีดความสามารถขององค์กรระดับหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน

1. กองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน หมู่บ้านบ่อตันสัก

(1) ประวัติการจัดตั้ง : จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2528 โดยศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดพะเยา ในระยะเริ่มตั้งนี้มีทุนดำเนินการโดยศูนย์ฯ สนับสนุนยาปราบศัตรูพืช (โมโนโครโทฟอส 20 ขวด) มูลค่า 4,000 บาท และสมาชิกสนับสนุน (เรียกเก็บค่าสมาชิกรายละ 50 บาท จำนวน 19 ราย) เป็นเงิน 950 บาท รวมทั้งสิ้นทุนแรกจัดตั้ง เป็นเงิน 4,950 บาท

(2) ทุนดำเนินงาน : ได้จากค่าสมัครเป็นสมาชิกเริ่มแรกรายละ 50 บาท และทุนอีกส่วนหนึ่งได้จากการสนับสนุนของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดพะเยา โดยสนับสนุนในรูปของวัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช กิ่งพันธุ์และเมล็ดพันธุ์ นอกจากนี้ยังได้จากการดอกเบี้ยที่เพิ่มพูนจากการดำเนินงานด้วย

(3) การดำเนินงาน :

- คณะกรรมการดำเนินงาน ใช้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินงานและรับผิดชอบการบริหารงาน

- กิจกรรมและเงื่อนไขข้อตกลงในการดำเนินงานนั้น จะได้รับการเสนอจากสมาชิกแล้วพิจารณาเห็นชอบในที่ประชุมก่อนเสมอ

- การคัดเลือกสมาชิกและพิจารณาให้กู้ยืม อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ ซึ่งการกู้ยืมของสมาชิกจะต้องมีสมาชิกค้ำประกัน 2 คน จึงจะกู้ได้

- การจัดทำบัญชีและการติดตามเร่งรัดการคืนเงินแก่กองทุนฯ

โดยกรรมการฝ่ายการคลัง

- การเก็บรักษาเงินกองทุนฯ โดยฝากไว้กับธนาคาร ซึ่งการเบิกจากธนาคารจะต้องมีการลงนามโดยผู้ใหญ่บ้านและกรรมการฝ่ายการคลังทั้ง 2 คน

- เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดพะเยาเป็นที่

ปรึกษา

- อื่น ๆ อยู่ในดุลยพินิจของกรรมการ

(4) ประเภทกิจกรรมและเงื่อนไขข้อตกลง :

- ธนาคารป๋วยและยาปราบศัตรูพืช ดำเนินการเฉพาะการให้กู้ยืม ยาโมโนโตฟอส (ใช้กับฝ้าย) โดยซื้อมาจากร้านค้าราคาขวดละ 200 บาท ปลอ่ยให้กู้ยืม โดยชำระคืนในราคาขวดละ 230 บาท ภายหลังจากการเก็บเกี่ยว และจำหน่ายผลผลิตแล้วในปีนั้น

- ธนาคารกึ่งพันธและเมล็ดพันธุ์ ดำเนินการขึ้นเฉพาะมะม่วงกับ ถั่วเขียว โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ฯ จังหวัดพะเยา การเรียกเก็บคืนโดยให้ชำระคืน หลังจากการเก็บเกี่ยวจำหน่ายผลผลิตการเกษตรในปีนั้น โดยกึ่งพันธมะม่วงต้องชำระคืน ราคาต้นละ 25 บาท ถั่วเขียวคืนในราคา กิโลกรัมละ 10 บาท

- สินเชื่อ ให้กู้ยืมเป็นเงินสด โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อเดือน

2. กองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน บ้านผาแดง

(1) ประวัติการจัดตั้ง : จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2528 โดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว ในรูปของวัสดุการเกษตรในกิจกรรมส่งเสริมการปลูกกาแฟ ถั่วแดงหลวง และข้าวไร่

(2) ทุนดำเนินงาน : ทุนทั้งหมดในตอนจัดตั้งได้จากการสนับสนุนจากโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว ซึ่งระยะปีต่อ ๆ มา โครงการฯ ก็ได้ให้การสนับสนุนเพิ่มเติมทุกปี ทุนอีกส่วนหนึ่งมาจากกำไรที่ได้จากการเก็บดอกเบียจากสมาชิกที่กู้ยืม

(3) การดำเนินงาน

- คณะกรรมการดำเนินงาน ให้ประธานกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้ากลุ่มบ้าน (ในหมู่บ้านแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ตามที่ตั้งบ้านอยู่ใกล้กัน) เป็นผู้ดำเนินงาน

- กิจกรรมที่ดำเนินการนั้น หัวหน้ากลุ่มจะสอบถามความต้องการจากสมาชิกในกลุ่มแล้วรวบรวมเสนอประธานกรรมการหมู่บ้าน เพื่อรวบรวมเสนอเจ้าหน้าที่โครงการ ไทย-นอร์เว โดยกิจกรรมและเงื่อนไขการดำเนินงานโครงการฯ จะพิจารณาอนุมัติก่อนจึงดำเนินการได้

- การพิจารณาคัดเลือกสมาชิกผู้กั้ม และการเร่งรัดคืนอยู่ใน
ดุลพินิจของหัวหน้ากลุ่มบ้านแต่ละกลุ่ม

- การจัดทำบัญชี โดยผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- การเก็บรักษาเงินกองทุนฯ โดยเก็บไว้ในธนาคาร การเบิกจ่าย
เงินต้องได้รับการลงนามจากผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่โครงการฯ (สำนักงานตั้งอยู่
ในจังหวัดเชียงใหม่)

(4) ประเภทกิจกรรมและเงื่อนไขข้อตกลง

การกั้มเงินเพื่อดำเนินกิจกรรมของสมาชิกนั้นจะ ใช้เงินจากกองทุนฯ
ที่มีอยู่ทั้งสิ้นไม่เกิน 70 % จะคงเหลือเงินกองทุนฯ ไว้ 30 % เพื่อให้สมาชิกกั้มในกรณี
ฉุกเฉิน

- ธนาคารปู้ และยาปราบศัตรูพืช ให้กั้มและชำระใช้คืนหลังจาก
เก็บเกี่ยวขายผลผลิตแล้ว โดยชำระคืน ดังนี้

ปู้	15-15-15	ราคาต้นกั้ม	กระสอบละ	285 บาท	ใช้คืน	350 บาท
ปู้	21-0-0	"	"	165 "	"	200 "
ปู้	16-20-0	"	"	275 "	"	315 "
ยาโนวาคอน		"	ขวดละ	220 "	"	250 "
ยาไบเรตัน		"	กก. ละ	800 "	"	900 "
บาเบลเลท		"	"	540 "	"	600 "
สารจับใบ		"	ขวดละ	40 "	"	50 "

- ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวสาลี และถั่วแดงหลวง ยืมเมล็ดพันธุ์ โดยใช้คืน
เป็นเมล็ด ดอกเบ็ยร้อยละ 10

- ธนาคารวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ให้ยืม โดยไม่คิดดอกเบ็ย

- สินเชื่อให้ยืม โดยคิดดอกเบ็ย ร้อยละ 12 ต่อปี

- ธนาคารข้าว ยืมข้าวเปลือก 1 ถัง คืนเงินสด 50 บาท

จากการศึกษาปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน

หมู่บ้านพบว่า

"มูลค่าของกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน" หมู่บ้านผาแดงมีมูลค่า 248,520 บาท มากกว่าหมู่บ้านบ่อต้นสัก ซึ่งมีมูลค่า 23,810 บาท (ตารางที่ 14) และจากการสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกเกษตรกรชาวเขาบ้านบ่อต้นสักก็ปรากฏว่า ร้อยละ 26.67 ตอบว่า ปัญหาของกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านคือ มูลค่ากองทุนน้อยไม่พอกู้ยืม (ตารางที่ 16) สาเหตุดังกล่าวนี้ทำให้กองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านผาแดงได้เปรียบในแง่ของการเพิ่มมูลค่ากองทุนฯ ให้สูงขึ้น และสมาชิกได้กู้ยืมได้มากกว่า (ตารางที่ 13) โดยหมู่บ้านผาแดงสมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.85 กู้ยืมมูลค่ามากกว่า 4,000 บาท ส่วนหมู่บ้านบ่อต้นสักสมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 กู้ยืมมูลค่าน้อยกว่า 500 บาท

ตารางที่ 13. ระดับการใช้ประโยชน์จากกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านของเกษตรกรชาวเขา
เผ่าเข้า บ้านผาแดง และบ้านบ่อต้นสัก จังหวัดพะเยา

มูลค่าการกู้ยืม	บ้านผาแดง		บ้านบ่อต้นสัก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ครอบครัว)		(ครอบครัว)		(ครอบครัว)	
< 500 บาท	-	-	30	66.67	30	37.50
500-1,000 บาท	1	2.86	11	24.44	14	15.00
1,001-2,000 บาท	1	2.86	3	6.67	4	5.00
2,001-4,000 บาท	4	11.43	1	2.22	5	6.25
> 4,000 บาท	29	82.85	-	-	29	36.25
รวม	35	100.00	45	100.00	80	100.00

"ประเภทกิจกรรมกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน" ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.45 เป็นกิจกรรมธนาคารปุ๋ย-ยาปราบศัตรูพืช รองลงมาร้อยละ 17.02 เป็นกิจกรรมสินเชื่อ (ตารางที่ 14) ทั้งนี้เนื่องจากมูลค่าส่วนใหญ่ที่มีอยู่นั้นเป็นวัสดุ-อุปกรณ์การเกษตรที่ได้รับ การสนับสนุนจากหน่วยงานที่ส่งเสริม อย่างไรก็ตามพบว่า กิจกรรมสินเชื่อซึ่งสมาชิกกู้ยืม เป็นเงินสดนั้นจะทำให้เกษตรกรชาวเขาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กว้างขวางกว่า กิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องกู้ยืมในรูปวัสดุ-อุปกรณ์ นอกจากนั้นกิจกรรมสินเชื่อและธนาคารปุ๋ยและ ยาปราบศัตรูพืชรวมทั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ ซึ่งใช้กับพืชไร่ ส่วนใหญ่จะมีการชำระคืนกองทุน เร็วกว่า ส่วนใหญ่ยืมในระยะเวลา 5-6 เดือนเท่านั้น ต่างจากธนาคารกิ่งพันธุ์หรือปุ๋ยและ ยาปราบศัตรูพืชที่ใช้กับไม้ผลและกาแฟ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ชำระคืนใช้เวลานานกว่า อันจะ เป็นผลทำให้มูลค่ากองทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นกว่า

"อัตราการเพิ่มของมูลค่ากองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน" พบว่าเงื่อนไขการชำระคืนคิดเป็นอัตราดอกเบี้ยของแต่ละกิจกรรมและแต่ละหมู่บ้านมีความแตกต่างกันดังนี้

- ธนาคารปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช หมู่บ้านผาแดงคิดอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 14.62/ปี หมู่บ้านบ่อตันสัก ดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 15.0/ปี
- ธนาคารกิ่งพันธุ์และเมล็ดพันธุ์ หมู่บ้านผาแดงคิดอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 10.0/ปี หมู่บ้านบ่อตันสัก ดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 25.0/ปี
- สินเชื่อการเกษตร หมู่บ้านผาแดงคิดอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 12.0/ปี หมู่บ้านบ่อตันสัก ดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 3.0/เดือน

ตารางที่ 14. การใช้จ่ายประโยชน์จากกองทุนเงินช่วยเหลือด้านสุขภาพของเกษตรกรชาวเขาเผ่าฮ่าเผ่าแดง และหมู่บ้านมอแตงสัก จังหวัดพะเยา

ประเภทการใช้จ่าย	บ้านแดง			บ้านมอแตงสัก			รวม		
	ครอบครัว	ร้อยละ	บาท	ครอบครัว	ร้อยละ	บาท	ครอบครัว	ร้อยละ	บาท
ธนาคารออม-ขยาย-ราย	35	100.00	146,010	43	95.50	15,910	78	97.50	161,920
ตัดรูป									
ธนาคารออมทรัพย์/กิ่งหม้อ	23	65.71	12,960	16	35.56	3,900	38	47.50	16,860
สินเชื้	22	62.86	42,340	4	8.89	4,000	26	32.50	46,340
ธนาคารชื้อ	24	68.57	24,390	-	-	-	24	30.00	24,390
ธนาคารวิสต์-อภกรณ	28	80.00	22,820	-	-	-	28	35.00	22,820
การเกษตร									
รวม	35	100.00	248,520	45	100.00	23,810	80	100.00	272,330

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

"ลักษณะการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่" การดำเนินงานกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดพะเยานั้น เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษา ติดตามให้คำแนะนำและสนับสนุนการดำเนินงานเท่านั้น กรรมการดำเนินงานกองทุนฯ มีอิสระในการตัดสินใจและบริหารงานอย่างเต็มที่ ส่วนโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว นั้น เจ้าหน้าที่นอกจากทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและสนับสนุนแล้วยังต้องร่วมพิจารณาอนุมัติกิจกรรม โครงการของกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน ตลอดจนร่วมเก็บรักษาเงิน เบิก-จ่ายเงินด้วย เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สมาชิกร้อยละ 25.75 แสดงความคิดเห็นว่าปัญหาของกองทุนฯ คือ กู้ยืม-เบิกจ่าย ลำบาก (ตารางที่ 16) และอาจทำให้เกิดความรู้สึกว่ากองทุนฯ เป็นของโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-นอร์เว ไม่ใช่ของหมู่บ้านอย่างแท้จริง

"ความรู้และความเข้าใจในงานกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน" ชาวเขาหมู่บ้านบ่อตันสักส่วนใหญ่ร้อยละ 48.89 แสดงความคิดเห็นว่าสมัครเป็นสมาชิกเพื่อมีส่วนร่วมดำเนินงานและจะทำให้มูลค่ากองทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสมาชิกยังได้ สมทบทุนอีกรายละ 50 บาท สำหรับหมู่บ้านผาแดงนั้น สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 40 แสดงความคิดเห็นว่าสมัครเป็นสมาชิกเพื่อประกอบอาชีพการเกษตร รองลงมาร้อยละ 31.43 แสดงความคิดเห็นว่าสมัครเป็นสมาชิกเพราะทำตามเพื่อนบ้าน รองลงมาร้อยละ 14.29 ตอบว่าเพื่อให้ความร่วมมือเจ้าหน้าที่ (ตารางที่ 15) ดังนั้นความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกษตรกรชาวเขามามีส่วนร่วม จากการสังเกตพบว่าเกษตรกร ชาวเขาหมู่บ้านบ่อตันสักจะมีการพูดคุยถกเถียงแสดงความคิดเห็นใน เรื่องการดำเนินงานกองทุนฯ เป็นจำนวนมาก ประกอบกับในกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านบ่อตันสักนั้น จะมีการประชุมสมาชิกก่อนการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ทำให้ได้เปรียบกว่าหมู่บ้านผาแดง ในด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

"จำนวนชาวเขาที่ได้รับประโยชน์" หมู่บ้านบ่อตันสักมีชาวเขา 62 ครอบครัว สมัครเป็นสมาชิกและกู้ยืมจากกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน 45 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 72.4 มูลค่ากู้ยืมเฉลี่ย 529 บาท/ครอบครัว ส่วนหมู่บ้านผาแดงนั้นชาวเขาเป็นสมาชิกทั้งหมด 35 ครอบครัว และกู้ยืมจากกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านทั้งหมด มูลค่ากู้ยืมเฉลี่ย 7,100 บาท/ครอบครัว อย่างไรก็ตามจากการสอบถามชาวเขาหมู่บ้านบ่อตันสัก 17 ครอบครัว ที่ไม่

สมัครเป็นสมาชิกเพราะคิดว่ามูลค่ากองทุนฯ มีน้อย ซึ่งสามารถกู้ยืมจากพ่อค้าภายนอกหมู่บ้านได้รวมทั้งไม่ต้องเสียค่าสมัครเป็นสมาชิกรายละ 50 บาท

"การมีส่วนร่วมดำเนินงานกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน" ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอนนั้น พบว่าเกษตรกรชาวเขาหมู่บ้านบ่อตันสักมีส่วนร่วมมากกว่าในหลายขั้นตอน (ตารางที่ 11 และ 12) ทำให้กองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านบ่อตันสักมีเสถียรภาพมากกว่ากองทุนหมู่บ้านผาแดง

ตารางที่ 15. วัตถุประสงค์ในการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้านของเกษตรกรชาวเขาเผ่าเย้า บ้านผาแดง และบ้านบ่อตันสัก จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์	บ้านผาแดง		บ้านบ่อตันสัก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
1. เพื่อกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพการเกษตร	14	40.00	6	13.33	20	25.00
2. เป็นสมาชิกตามเพื่อนบ้าน	11	31.43	11	24.45	22	27.50
3. เพื่อมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและทำให้มูลค่ากองทุนฯ เพิ่มขึ้น	3	8.57	22	48.89	25	31.25
4. เพื่อสวัสดิการครอบครัวและหมู่บ้านพึ่งตนเองได้	2	5.71	6	13.33	8	10.00
5. เพื่อให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่	5	14.29	-	-	5	6.25
รวม	35	100.00	45	100.00	80	100.00

ตารางที่ 16. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนฯ ของชาวเขา
เผ่าเข้าบ้านผาแดง และบ้านบ่อต้นสัก จังหวัดพะเยา

ปัญหา/อุปสรรค	บ้านผาแดง		บ้านบ่อต้นสัก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)	
1. ไม่มีปัญหา	19	54.20	15	33.33	34	42.50
2. มูลค่ากองทุนฯ น้อย ไม่พอ	2	5.71	12	26.67	14	17.50
3. การกักขัง-เงินจ่าย ล่าช้า ไม่ค่อยทัน ฤดูกาลเพาะปลูก	9	25.71	-	-	9	11.25
4. สมาชิกบางคนไม่ เข้าใจลักษณะการ ดำเนินงานกองทุนฯ	1	2.86	2	4.44	3	3.75
5. สมาชิกบางคนไม่ ซื่อสัตย์	4	11.43	2	4.44	6	7.50
6. การกักขังไม่ได้รับ ความยุติธรรม	-	-	2	4.44	2	2.50
7. การทำบัญชีไม่ละเอียด เข้าใจยาก	2	5.71	-	-	2	2.50
8. กักขังแล้วไม่ได้รับตาม มติที่ประชุม	-	-	3	6.67	3	3.75
9. มีความรู้เรื่องกองทุนฯ น้อย	1	2.86	-	-	1	1.25

ส่วนที่ 5 ทศนคติและข้อคิดเห็นของประชากรที่ศึกษาวิจัย

ทศนคติและความคิดเห็นที่ศึกษาวิจัย ได้แก่ ทศนคติต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเกียรติกับการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของเพื่อนบ้านกับการมีส่วนร่วม รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนฯ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวเขานบ้านผาแดงเกือบทั้งหมดมีทศนคติต่อการดำเนินงานกองทุนฯ ที่ผ่านมา โดยคิดเห็นว่าการดำเนินงานมีความเหมาะสมแล้วและเขาจะได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ นั้นด้วย นอกจากนี้ร้อยละ 77.1 คิดว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ จะทำให้เขาได้รับเกียรติและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตามเกษตรกรหมู่บ้านบ่อต้นสัก แม้ว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 68.9 มีทศนคติต่อการดำเนินงานกองทุนและร้อยละ 91.1 คาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์จากกองทุนฯ แต่มีเกษตรกรร้อยละ 24.4 ไม่แน่ใจว่าการเข้ามามีส่วนร่วมแล้วจะได้รับเกียรติมากขึ้น หรือมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้านหรือไม่ และร้อยละ 26.7 คิดว่าเกียรติและความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านไม่มีผลทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมแต่อย่างไร (ตารางที่ 17)

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักเฉลี่ยแล้วพบว่า ชาวเขาทั้งสองหมู่บ้านมีทศนคติที่เห็นด้วยกับการดำเนินงานกองทุน ($\bar{X} = 2.71$) และคิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมดำเนินงานกองทุน ($\bar{X} = 2.92$) สำหรับเกียรติและความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านกับการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกองทุนฯ นั้น ชาวเขาคิดว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ($\bar{X} = 2.0$)

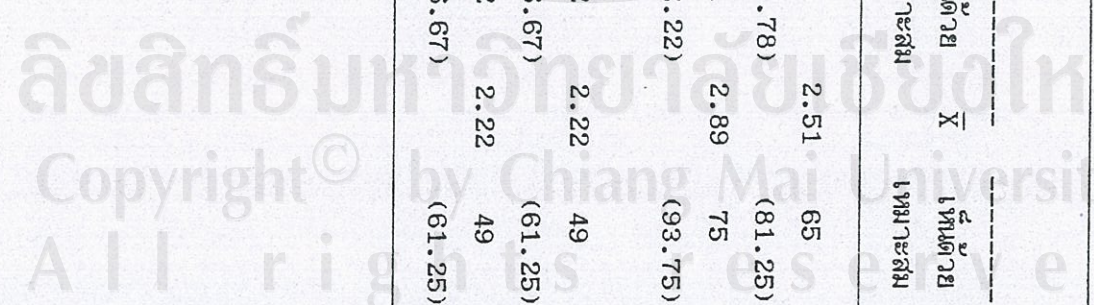
ตารางที่ 17. ระดับทัศนคติและความคิดเห็นในภาครักษาเงินงานกองทัพบก ของชาวเขาเผ่าเย้า บ้านผาแดง และบ้านยอดเหล็ก จังหวัดพะเยา

ทัศนคติ/ความคิดเห็น	บ้านผาแดง		บ้านยอดเหล็ก		รวม				
	เห็นด้วย เหมาะสม	ไม่เห็นด้วย ไม่เหมาะสม	เห็นด้วย เหมาะสม	ไม่เห็นด้วย ไม่เหมาะสม	เห็นด้วย เหมาะสม	ไม่เห็นด้วย ไม่เหมาะสม			
1. ทัศนคติต่อภาครักษาเงิน งานกองทัพบก ทั่วประเทศ	34 (97.14)	1 (2.86)	-	6 (13.33)	8 (17.78)	65 (81.25)	7 (8.75)	8 (10.0)	2.71
2. ความคาดหวังต่อ ประโยชน์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	34 (97.14)	1 (2.86)	-	3 (6.67)	1 (2.22)	2.89 (93.75)	75 (5.0)	4 (1.25)	2.92
3. ความสัมพันธ์ของ เกียรติภูมิภาครักษาเงินรวม	27 (77.14)	1 (2.86)	7 (20.0)	11 (24.44)	12 (26.67)	2.22 (61.25)	49 (15.0)	12 (23.75)	2.00
4. ความสัมพันธ์เพื่อนบ้าน ที่ภาครักษาเงินรวม	(77.14)	(2.86)	(20.0)	(24.44)	(26.67)	2.22	49	12	2.00

หมายเหตุ

- 3 - เห็นด้วย, ไม่เหมาะสม
- 2 - ไม่เห็นใจ, ปานกลาง
- 1 - ไม่เห็นด้วย, ไม่เหมาะสม

คำนวณทัศนคติแบบเฉลี่ย 1.0-1.6 = น้อย
 1.7-2.3 = ปานกลาง
 2.4-3.0 = มาก

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

สมมติฐานที่ 1 กองทุนหมื่นเวียงหมื่นบ้านที่ดำเนินงานระบบล่างสู่บน (Bottom-up System) จะทำให้ชาวเขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากกว่ากองทุนหมื่นเวียงหมื่นบ้านที่ดำเนินงานระบบบนสู่ล่าง (Top-down System)

ผลการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน และระดับความเหมาะสมในการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ระหว่างกองทุนหมื่นเวียงหมื่นบ้านระบบบนสู่ล่างและระบบล่างสู่บนแล้ว ปรากฏว่ากองทุนหมื่นเวียงหมื่นบ้านระบบล่างสู่บน มีระดับมากกว่าระบบบนสู่ล่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ 5 ขั้นตอน และ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ จำนวน 4 ขั้นตอน มีระดับน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ 1 ขั้นตอน (ตารางที่ 18) โดยสรุปแล้วจึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า กองทุนหมื่นเวียงหมื่นบ้านที่ดำเนินงานระบบล่างสู่บนจะทำให้ชาวเขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากกว่ากองทุนหมื่นเวียงหมื่นบ้านที่ดำเนินงานระบบบนสู่ล่าง

สมมติฐานที่ 2 สภาพทางเศรษฐกิจของชาวเขามีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมในงานกองทุนหมื่นเวียงหมื่นบ้าน

(1) รายได้ : ผลการศึกษา พบว่าความแตกต่างของรายได้ของสมาชิกเกษตรกรชาวเขามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมื่นเวียงหมื่นบ้านในระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

(2) ขนาดพื้นที่ถือครอง : ผลการศึกษา พบว่าความแตกต่างของขนาดพื้นที่ถือครองของสมาชิกเกษตรกรชาวเขามีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมื่นเวียงหมื่นบ้านในระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3

สภาพทางสังคมของชาวเขา มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมใน
งานกองทุนหมู่บ้าน

(1) อายุ : ผลการศึกษา พบว่าความแตกต่างของอายุของสมาชิกเกษตรกรชาวเขา ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

(2) ขนาดครัวเรือน : ผลของการศึกษา พบว่าความแตกต่างของขนาดครัวเรือนสมาชิกเกษตรกรชาวเขา ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

(3) การศึกษา : ผลของการศึกษา พบว่าความแตกต่างของระดับการศึกษาของสมาชิกชาวเขา ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

(4) ตำแหน่งทางสังคม : ผลของการศึกษา พบว่าความแตกต่างในสถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคมของสมาชิกเกษตรกรชาวเขา ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

(5)ทัศนคติต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน : ผลของการศึกษา พบว่าทัศนคติต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

(6) ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ : ผลของการศึกษา พบว่าความคาดหวังของสมาชิกเกษตรกรชาวเขาต่อ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ในระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01

(7) เกียรติ : ผลของการศึกษา พบว่าความต้องการเกียรติของสมาชิกเกษตรกรชาวเขา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

(8) ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน : ผลของการศึกษา พบว่าความต้องการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

(9) การติดตามแนะนำจากเจ้าหน้าที่ : ผลของการศึกษา พบว่าความแตกต่างในการได้รับการแนะนำจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน นั้น มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 18. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมและระดับความเหมาะสมในการมีส่วนร่วมของสมาชิกเกษตรกรชาวเขาเผ่าเย้า หมู่บ้านผาแดง และหมู่บ้านบ่อตันสัก จังหวัดพะเยา

ศึกษาเปรียบเทียบ	บ้านผาแดง		บ้านบ่อตันสัก		t
	\bar{X}_1	S.D. ₁	\bar{X}_2	S.D. ₂	
ระดับการมีส่วนร่วม					
1. การหาปัญหา วิเคราะห์สาเหตุและพิจารณาแนวทางแก้ไข	2.37	1.50	4.04	1.06	-5.84**
2. ตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขและโครงสร้างการแก้ไข	2.74	1.76	4.51	0.76	-6.08**
3. ปฏิบัติตามขั้นตอนของกลุ่ม	4.86	0.55	4.80	0.73	0.39
4. รับผลประโยชน์จากกองทุนฯ	4.80	0.72	4.44	0.87	1.96
5. ประเมินผลกิจกรรมกองทุนฯ	1.43	1.17	2.31	1.56	-2.78**
ความเหมาะสมในการมีส่วนร่วม					
6. การหาปัญหา วิเคราะห์สาเหตุและพิจารณาแนวทางแก้ไข	3.48	0.91	4.27	0.74	-4.24**
7. ตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขและโครงสร้างแก้ไข	3.71	1.00	4.13	0.97	-1.90
8. ปฏิบัติตามขั้นตอนของกลุ่ม	2.24	0.31	4.56	0.47	-25.29**
9. รับผลประโยชน์จากกองทุนฯ	4.28	0.67	3.73	0.89	3.06**
10. ประเมินกิจกรรมกองทุนฯ	1.66	1.37	2.24	1.43	-1.85

หมายเหตุ $t_{.01}$, d.f. 78 = 2.617

$t_{.05}$, d.f. 78 = 1.980

ตารางที่ 19. แสดงผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

สมมติฐาน	df	χ^2
1. สภาพทางเศรษฐกิจของชาวเขามีสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมในกองทุนฯ ดังนี้		
(1) รายได้กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุน	2	6.8816*
(2) ขนาดพื้นที่ถือครองกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุน	2	8.72434*
2. สภาพทางสังคมของชาวเขามีสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ ดังนี้		
(1) อายุกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ	2	3.70621
(2) ขนาดครัวเรือนกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ	2	2.47560
(3) ระดับการศึกษากับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ	2	2.73263
(4) ตำแหน่งทางสังคม กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ	2	3.68814
(5)ทัศนคติต่อการดำเนินงานกองทุนฯ กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ	2	5.41791
(6) ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ	2	15.99864**
(7) ความต้องการเกียรติ กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ	2	2.31821
(8) ความต้องการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ	2	2.31821
(9) การติดตามแนะนำจากเจ้าหน้าที่กับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนฯ	2	17.9254**

หมายเหตุ

1. ค่า χ^2 จากตารางสถิติ df = 2 P = .05 คือ 5.991 P = .01 คือ 9.210

2. ค่า χ^2 มากกว่าค่าคำนวณ ที่ .05 *
ที่ .01 **